

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/54/2024
Identifikačné číslo spisu:	6417207962
Dátum vydania rozhodnutia:	19.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6417207962.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. Š., narodenej X. C. XXXX, Ž.Y. C. N., W. I. XXX/X, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., Košice, Kuzmányho 29, IČO: 47 234 466, proti žalovanej spoločnosti EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 22Csp/94/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. marca 2022 sp. zn. 41CoCsp/37/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. marca 2022 sp. zn. 41CoCsp/37/2021 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 7Csp/61/2021-311 z 15. júna 2022 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 22Csp/94/2017-136 zo 16. novembra 2018 zamietol žalobu a priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni v rozsahu 100 %. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 45 ods. 1 písm. e), i), j), k) a l), § 45 ods. 3, § 46 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní“), § 4 ods. 2 a 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Konštatoval, že žalobkyni bol doručený rozsudok rozhodcovského súdu dňa 24. mája 2017 a žalobu na jeho zrušenie podala dňa 22. júna 2017, teda v zákonom stanovenej lehote troch mesiacov.

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa ako spotrebiteľka uzavrela s právnym predchodcom žalovanej, Všeobecnou úverovou bankou, a.s. zmluvu o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb flexiúčtu, na základe ktorej jej boli zo strany právneho predchodcu žalovanej poskytnuté finančné prostriedky (tzv. flexidebet). Zmluvou o postúpení pohľadávok právny predchodca žalovanej postúpil práva a povinnosti vyplývajúce z predmetnej zmluvy so žalobkyňou na žalovanú. Po tomto postúpení

žalobkyňa a žalovaná uzavreli dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach (ďalej aj ako „dohoda o uznaní záväzku“) a súčasne spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu. Obidva dokumenty - Dohoda o uznaní záväzku a spotrebiteľská rozhodcovská zmluva - boli podpísané žalovanou dňa 15. júla 2016 a žalobkyňou dňa 8. septembra 2016.

1.2. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že predložená rozhodcovská zmluva nebola platne dojednaná a že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa. Sama žalobkyňa potvrdila, že predmetnej zmluve nerozumela, no napriek tomu ju podpísala, pretože si myslela, že takúto zmluvu „musí podpísať“. Podľa názoru súdu prvej inštancie takéto správanie žalobkyne, keď sama nezodpovedne vstúpila do zmluvného vzťahu a založila tak právomoc spotrebiteľského rozhodcovského súdu, nie je možné zhojiť v súdnom konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Súd prvej inštancie dal do pozornosti, že spotrebiteľský rozhodcovský súd má povinnosť aplikovať predpisy na ochranu spotrebiteľa a aj ich v tejto veci správne aplikoval. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 23. marca 2022 sp. zn. 41CoCsp/37/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení okrem iného konštatoval, že z článku II. spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi stranami sporu vyplýva, že táto rozhodcovská zmluva sa vzťahuje na všetky spory, ktoré vzniknú z dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach uzavretej medzi veriteľom a dlžníkom pod č. 3695555, podpísanej veriteľom dňa 11. júla 2016, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj na spory, ktoré vzniknú na základe tejto dohody. Dohoda o uznaní záväzku pritom odkazuje na pôvodnú zmluvu č. 1850686453/0200 zo 16. júna 2004, uzavretú medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovanej. Označením čísla zmluvy a jej dátumu uzavretia bol identifikovaný zmluvný vzťah, na základe ktorého žalobkyňa mala svoj záväzok uznať. Odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve je označená dohoda o uznaní záväzku, ktorá obsahuje identifikáciu pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy, bola založená právomoc rozhodcovského súdu nielen na rozhodovanie sporov týkajúcich sa dohody o uznaní záväzku, ale aj na rozhodovanie sporov týkajúcich sa pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy zo 16. júna 2004. Odvolací súd potom nepovažoval za dôvodnú námietku žalobkyne, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosť podľa § 3 ods. 3 písm. b) zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, a to označenie spotrebiteľskej zmluvy, na spor z ktorej sa vzťahuje spotrebiteľská rozhodcovská zmluva.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“). Navrhla, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobe vyhovie a predmetný rozhodcovský rozsudok zruší, prípadne aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietala, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nereflektuje požiadavky zákonnosti, naopak svedčí o arbitrárnom prístupe odvolacieho súdu, ktorý sa vecou podrobne nezaoberal. Konkrétne uviedla, že odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťou, že aj keby na účely ustanovenia § 3 ods. 3 písm. b) zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní postačovalo uvedenie dohody o uznaní záväzku, ktorá nadväzuje na samotnú spotrebiteľskú zmluvu, aj tak by predmetná spotrebiteľská rozhodcovská zmluva musela byť zmätočnou a neurčitou, a teda neplatnou z dôvodu, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva sa má v zmysle svojho č. II vzťahovať na „všetky spory, ktoré vzniknú z Dohody o uznaní záväzku a o plnení pohľadávky v splátkach pod č. 3695555, podpísanej veriteľom dňa 11.07.2016“. Žalovaná však predložila dohodu o uznaní záväzku a o plnení pohľadávky v splátkach, ktorú mal veriteľ podpísať dňa 15. 7. 2016 a spotrebiteľ dňa 8. 9. 2016. Nie je teda zrejmé, či dohodou o uznaní záväzku, špecifikovanou v rozhodcovskej zmluve, sa myslí skutočne predmetná dohoda o uznaní záväzku, ktorá aj odkazuje na samotnú spotrebiteľskú zmluvu. Ide pritom o neurčitosť jednej z podstatných náležitostí spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, v dôsledku čoho je za neurčitú potrebné považovať celú rozhodcovskú zmluvu, čo ustanovenie § 37 Občianskeho zákonníka postihuje neplatnosťou takejto zmluvy.

3.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP dovolateľka formulovala právnu otázku: Či v zmysle ustanovenia § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní je postačujúce, ak rozhodcovská zmluva neobsahuje priamo označenie spotrebiteľskej zmluvy, ktorú zabezpečuje, ale len označenie dohody o uznaní, ktorá vychádzala z danej úverovej zmluvy? K tomu uviedla, že odvolací súd v bode 27 napádaného rozsudku konštatuje, že namietaná rozhodcovská zmluva síce skutočne neobsahuje explicitné označenie samotnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorej záväzky zabezpečuje, avšak nesporne z nej vyplýva, že táto rozhodcovská zmluva sa vzťahuje na všetky spory, ktoré vzniknú z dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach, pričom z obsahu dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach vyplýva, že táto dohoda odkazuje na pôvodnú zmluvu č. 1850686453/0200 zo dňa 16. júna 2004. Podľa dovolateľky je však spotrebiteľskou zmluvou taká zmluva, ktorou dochádza k založeniu právneho vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Takúto charakteristiku z hľadiska obsahu nespĺňa dohoda o uznaní záväzku a o plnení pohľadávky v splátkach, keďže v prípade tohto právneho úkonu nedochádza k založeniu právneho vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ale len k novácii už existujúceho vzťahu, založeného predchádzajúcou spotrebiteľskou zmluvou. To znamená, že na účely ustanovenia § 3 ods. 3 písm. b) zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní je nevyhnutné, aby spotrebiteľská rozhodcovská zmluva obsahovala špecifikáciu konkrétnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorou došlo k založeniu právneho vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom, a nie len akýchkoľvek ďalších právnych úkonov, ktorými dochádza k rozličným zmenám v danom zmluvnom vzťahu. Podľa dovolateľky predmetná dohoda o uznaní záväzku a o plnení v splátkach nie je podkladom pre vznik akýchkoľvek nových nárokov medzi stranami. Prostredníctvom tejto dohody došlo iba k zmene čo do spôsobu plnenia nárokov, ktoré už vznikli na podklade pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy. Preto ak sa v danom spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní malo rozhodovať o nárokoch, ktorých hmotnoprávny základ bol v pôvodnej spotrebiteľskej zmluve, potom táto pôvodná spotrebiteľská zmluva mala byť v zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní uvedená v rozhodcovskej zmluve. K tomu dovolateľka odkázala na viaceré rozhodnutia Okresného súdu Žiar nad Hronom, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Nitre z 27. júna 2019 sp. zn. 1CoE/16/2019 s tým, že daná právna otázka ešte nebola predmetom prieskumu dovolacieho súdu.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedla, že žalobkyňa v dovolaní polemizuje nad skutkovým stavom zisteným odvolacím súdom a tiež nesprávne formuluje právnu otázku, na ktorú ani neuvádza vlastnú odpoveď. Je zřejmé, že odvolací súd zistil skutkový stav, ktorým je dovolací súd viazaný, preto by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že bola založená právomoc rozhodcovského súdu. Vo vzťahu k žalobkyňou predloženej právnej otázke žalovaná poukázala na „gramatický defekt“ vo formulácii tejto otázky, keď sa žalobkyňa pýta, či je postačujúce, ak rozhodcovská zmluva neobsahuje priamo označenie spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva a spotrebiteľská rozhodcovská zmluva však nie je ten istý termín, keďže rozhodcovská zmluva je termínom podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z., zatiaľ čo spotrebiteľská rozhodcovská zmluva je termínom podľa ustanovení zákona č. 335/2014 Z. z. Okrem toho samotná žalobkyňa označuje dohodu o splátkach ako nováciu pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy. Ak teda ide o nováciu, potom je zřejmé, že zakladá práva a povinnosti pre zmluvné strany, teda nejde len o zabezpečenie, ale aj zmenu záväzku, čo z podstaty veci vylučuje argumentáciu, že chýba označenie právneho titulu (spotrebiteľskej zmluvy) v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve. Podľa názoru žalovanej uvedený argument žalobkyne neobstoí, a to najmä s ohľadom na skutkový stav zistený odvolacím súdom, podľa ktorého „právomoc rozhodcovského súdu bola založená nielen na rozhodovanie sporov týkajúcich sa priamo dohody o uznaní záväzku, ale aj sporov vzniknutých na jej základe“ pričom zároveň „predmetná spotrebiteľská rozhodcovská zmluva je formulovaná jasne a zrozumiteľne na samostatnej listine a žalobkyňa mala možnosť sa s jej obsahom riadne oboznámiť, prípadne mala možnosť túto rozhodcovskú zmluvu vylúčiť jej nepodpísaním“. Podľa žalovanej, aj keď spotrebiteľovi je priznaná vyššia právna ochrana pre jeho fakticky slabšie postavenie, nemôže tým dochádzať k úplnému potlačeniu zásad a princípov, na ktorých je založený právny poriadok a záväzkové vzťahy vo všeobecnosti, in concreto princíp ochrany nadobudnutých práv a právnej istoty. Žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 CSP alebo zamietol podľa § 448 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné, preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

6.1. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

9. Vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces dovolateľka namietala arbitrárnosť napadnutého rozsudku a to, že sa odvolací súd nezaoberal všetkými ňou namietanými a relevantnými skutočnosťami. Táto námietka je však príliš všeobecná na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť ku konkrétnemu dovolaciemu prieskumu. V dovolacom konaní nepostačuje všeobecný odkaz na dovolacie dôvody podľa § 420 alebo § 421 ods. 1 CSP, dovolateľ musí uviesť konkrétne skutočnosti, ktoré ním naznačené dovolacie dôvody zakladajú.

10. V konkrétnosti uviedla dovolateľka len jednu skutočnosť, a to že odvolací súd sa nezaoberal rozporom v uvedení dátumov podpisu dohody o uznaní záväzku veriteľom, keď na samotnej dohode o uznaní záväzku predloženej žalovanou je uvedený dátum jej podpisu veriteľom „15.07.2016“, kým spotrebiteľská rozhodcovská zmluva odkazuje na dohodu o uznaní záväzku podpísanú veriteľom „dňa 11.07.2016“. Dovolací súd súhlasí s dovolateľkou v tom, že ide o jednu z podstatných náležitostí spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy. Na druhej strane však dovolací súd zistil, že túto námietku (argument o rozpore v dátumoch) vzniesla žalobkyňa až v dovolaní. Napriek jej tvrdeniu, že už v minulosti túto skutočnosť namietala, dovolací súd v súdnom spise nenašiel takúto argumentáciu ani v konaní pred súdom prvej inštancie, ani v odvolacom konaní. V doplnení odvolania z 30. 11. 2018 síce žalobkyňa citovala z rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 25Csr/1/2017-98 z 28. novembra 2018, v ktorom sa súd v obdobnej veci zaoberal aj rozporom uvedenia dátumov v dohode o uznaní záväzku a v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve, avšak išlo zjavne o citáciu z rozsudku (oddelenú od ostatného textu úvodzovkami aj grafickou úpravou), nie o vlastnú odvoláciu argumentáciu žalobkyne.

11. Dovolací súd tu poukazuje na princíp subsidiarity dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, a to tak z procesného hľadiska - teda že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu, ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. Ak takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol, tieto ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania. Z princípu efektívneho inštančného súdneho konania totiž vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, už v odvolacom

konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal. Nemalo by žiaden zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol dovolateľ uplatniť už v odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Ak žalobkyňa uvedenú námietku (argumentáciu) neuplatnila v odvolacom konaní, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto rozsudku odvolacieho súdu, ktorý na to nedostal príležitosť (obdobne napr. 8Cdo/8/2020, 9Cdo/132/2020).

12. Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z iných dôvodov (pre nesprávne právne posúdenie veci - k tomu viď nižšie) nebolo potrebné, aby sa dovolací súd v súvislosti s princípom subsidiarity dovolania zaoberal otázkou, v akom rozsahu sa aj na dovolacie konanie vzťahuje povinnosť súdu v zmysle § 45 ods. 3 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní vždy (teda aj bez návrhu) preskúmať, či sú dané dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ods. 1 písm. c), e) a i) až l) citovaného zákona.

13. Pokiaľ ide o právne posúdenie veci, dovolací dôvod je potrebné vymedziť tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda nie o skutkovú otázku), a to buď o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine; v tomto prípade zákona o bankách), alebo procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Nestačí však, že ide o právnu otázku. Musí ísť o takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním (čo je tiež prejavom princípu subsidiarity dovolania). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná (ale rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na odlišných dôvodoch), nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

16. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má teda mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zafinuje a špecifikuje v dovolaní. Posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. V dovolaní, prípustnosť ktorého sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, musí dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne a uviesť, ako mala byť podľa neho táto otázka správne riešená.

17. Žalobkyňa zdôvodnila dovolanie nesprávnym právnym posúdením veci [§ 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. b) CSP], pričom ako právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená, vymedzila otázku, či v zmysle ustanovenia § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní je postačujúce, ak rozhodcovská zmluva neobsahuje priamo označenie spotrebiteľskej zmluvy, ktorú zabezpečuje, ale len označenie dohody o uznaní, ktorá vychádzala z danej spotrebiteľskej zmluvy.

18. Uvedená otázka je otázkou právnou a od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda boli splnené predpoklady prípustnosti dovolania podľa uvádzacej vety § 421 ods. 1 CSP. Tvrdenie

žalovanej, že je potrebné rozlišovať medzi rozhodcovskou zmluvou (podľa zákona č. 244/2002 Z. z.) a spotrebiteľskou rozhodcovskou zmluvou (podľa zákona č. 335/2014 Z. z.), je síce pravdivé, avšak nie je spôsobilé spochybniť prípustnosť dovolateľkou nastolenej otázky. Z formulácie otázky, najmä z úvodného odkazu na zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, je totiž úplne zrejmé, že dovolateľka mala na mysli spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu. Nie celkom presná je aj formulácia „[spotrebiteľská rozhodcovská zmluva] zabezpečuje“, keďže rozhodcovská zmluva nie je zabezpečovací inštitút v pravom zmysle slova (hoci v mnohých prípadoch ide de facto o zabezpečenie rýchleho uspokojenia veriteľa), avšak aj tu je zrejmé, že dovolateľka mala na mysli to, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva sa vzťahuje na spory z konkrétnej spotrebiteľskej zmluvy.

19. Je možné prisvedčiť žalovanej aj v tom, že žalobkyňa v dovolaní nesprávne označila dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach ako nováciu pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy. Táto nesprávnosť však nebola súčasťou nastolenej právnej otázky, iba súčasťou argumentácie dovolateľky, pričom ani netvorila podstatu jej argumentácie. Podstata argumentácie dovolateľky spočívala v jej právnom názore, že „v zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní je nevyhnutné, aby spotrebiteľská rozhodcovská zmluva obsahovala špecifikáciu konkrétnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorou došlo k založeniu právneho vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom, a nie len akýchkoľvek ďalších právnych úkonov, ktorými dochádza k rozličným zmenám v danom zmluvnom vzťahu“. Podľa dovolateľky predmetná dohoda o uznaní záväzku a o plnení v splátkach nie je podkladom pre vznik akýchkoľvek nových nárokov medzi stranami. Prostredníctvom tejto dohody došlo iba k zmene spôsobu plnenia nárokov, ktoré už vznikli na podklade pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy. Preto ak sa v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní malo rozhodovať o nárokoch, ktorých hmotnoprávny základ bol v pôvodnej spotrebiteľskej zmluve, potom táto pôvodná spotrebiteľská zmluva mala byť v zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní uvedená v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve. Takáto argumentácia dovolateľky je dostatočne presná a jasná.

20. Dovolací súd zistil, že dovolateľkou nastolená otázka naozaj nebola v jeho doterajšej rozhodovacej činnosti riešená. Najvyšší súd sa síce v rozsudku z 28. mája 2020 sp. zn. 8Cdo/73/2018 zaoberal výkladom ustanovení zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní (v spojení s ustanoveniami iných právnych predpisov), tam však išlo o lehotu na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Zákonnosťou rozhodcovskej zmluvy (uzavretej ešte pred účinnosťou zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní) sa najvyšší súd zaoberal v uznesení z 22. februára 2017 sp. zn. 21XECdo/8/2016, kde konštatoval, že „ak sa spotrebiteľ vzdáva svojho ústavného práva na prejednanie veci pred všeobecným súdom (alebo iným štátnym orgánom), potom vôľa spotrebiteľa musí byť jasne preukázaná a nespochybniteľná“. V uznesení z 13. októbra 2011 sp. zn. 3Cdo/146/2011 najvyšší súd judikoval, že pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd.

21. V rozsudku z 30. mája 2016 sp. zn. 2MCdo/5/2015 najvyšší súd označil dohodu o splátkovom kalendári a uznaní záväzku, uzavretú so spotrebiteľom formou vopred pripraveného formulára, za rozpornú s dobrými mravmi, a preto absolútne neplatnú. Uviedol k tomu, že „skrytým cieľom tejto dohody bolo dosiahnutie uznania záväzku a tým aj predĺženia premlčacej doby na uplatnenie nároku žalobcu na 10 rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo“, čo dovolací súd hodnotil ako nekalú obchodnú prax. V rozsudku z 30. marca 2015 sp. zn. 8MCdo/1/2014 najvyšší súd vo vzťahu k podobnej dohode o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku konštatoval, že „zo skutkových okolností, za ktorých žalovaná predmetnú dohodu podpisovala, keď nemala vedomosť, že podpisuje aj uznanie záväzku a že tento záväzok je premlčaný, možno prísť len k záveru, že pri uznávanom prejave absentovala slobodná vôľa žalovanej takýto jednostranný právny úkon urobiť; preto je takýto právny úkon v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný“. V tu posudzovanej veci však žalobkyňa v dovolaní neurobila sporným posúdenie platnosti dohody o uznaní záväzku a o plnení v splátkach, preto dovolací súd nemal možnosť zaoberať sa prípadnou aplikovateľnosťou právneho názoru uvedeného v citovaných rozsudkoch aj na dohodu o uznaní záväzku a o plnení v splátkach, uzavretú medzi žalobkyňou a žalovanou v tejto veci. Napriek tomu dovolací súd považuje za vhodné na okraj poznamenať, že v splátkach po 10 eur mesačne, ako boli uvedené v dohode o uznaní záväzku a o plnení

v splátkach, bol uznaný dlh prakticky nesplateľný, keďže len na úrokoch z omeškania mal narastať o 9,42 eur mesačne - to samo o sebe (popri podomovom spôsobe uzatvárania tejto dohody a navodenom časovom strese, o ktorom vypovedala žalobkyňa pri výsluchu pred súdom prvej inštancie) môže niečo naznačovať o skutočnom úmysle žalovanej pri predkladaní dohody žalobkyňi.

22. Ako už bolo uvedené, dovolací súd zistil, že dovolateľkou nastolená otázka je právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá nebola v doterajšej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu riešená, ako to predpokladá ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP, preto dovolací súd pristúpil k riešeniu tejto otázky.

23. Uznanie dlhu resp. uznanie záväzku je jednostranný právny úkon, v ktorom dlžník uznáva svoj záväzok čo do dôvodu a výšky (na tento účel nie je potrebné viesť polemiku, či v preskúmvanej veci išlo o uznanie podľa ustanovení Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka a ako mal byť tento úkon správne označený). Na povahe tohto úkonu ako jednostranného právneho úkonu nič nemení ani skutočnosť, že bol označený ako „dohoda“, že bol podpísaný dlžníkom aj veriteľom, a ani to, že bol spísaný na jednej listine s iným, a to dvojstranným právnym úkonom (dohodou o splátkach). Stále ide (vo vzťahu k uznaniu dlhu) o jednostranný právny úkon žalobkyne, teda nie o zmluvu. Keďže nejde o zmluvu, nemôže ísť ani o spotrebiteľskú zmluvu, ako to predpokladá ustanovenie § 2 ods. 1 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

24. Okrem toho uznaním dlhu nevzniká nový zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníkom, stále ide o dlh, ktorý vznikol na základe konkrétneho skoršieho právneho vzťahu, v tomto prípade na základe zmluvy zo 16. júna 2004. „Uznaním dlhu sa nenahrádza pôvodný záväzok, ale [...] je len posilnené postavenie veriteľa tým, že v prípade civilného konania je uľahčená jeho pozícia týkajúca sa dokazovania.“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedláčko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451-880. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 1939). „Uznání dluhu není novým právním důvodem závazku; usnadňuje však věřiteli procesní situaci v případě sporu, neboť věřitel nemusí prokazovat vznik dluhu a ani jeho výši v době uznání. (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 11. júna 2003 sp. zn. 26 Cdo 2425/2002; obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 2006 sp. zn. 33 Odo 1028/2004). Nový zmluvný vzťah nezakladá ani dohoda o úhrade pohľadávky v splátkach - z označenia aj z obsahu tejto dohody je zrejmé, že sa vzťahuje na už existujúcu pohľadávku, teda touto dohodou sa len modifikuje už existujúci zmluvný vzťah tak, že sa mení splatnosť existujúceho dlhu.

25. Spor o úhradu záväzku vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy, aj keď neskôr uznaného uznaním dlhu resp. uznaním záväzku, teda nie je sporom, ktorý vznikol z dohody o uznaní záväzku, ale sporom, ktorý vznikol z pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy. Preto ak má byť daná právomoc spotrebiteľského rozhodcovského súdu na rozhodovanie takéhoto sporu, musí byť v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve výslovne dohodnuté, že spory vzniknuté z pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy (s uvedením jej nezameniteľných individuálnych charakteristík) bude riešiť konkrétny spotrebiteľský rozhodcovský súd. Nepostačuje spotrebiteľská rozhodcovská zmluva, v ktorej je uvedené, že konkrétny spotrebiteľský rozhodcovský súd bude riešiť spory vzniknuté z dohody o uznaní záväzku.

26. Vzhľadom k tomu, že uznaním dlhu nevzniká nový záväzkový vzťah, musí veriteľ v spore o zaplatenie tohto dlhu uviesť rozhodujúce skutkové okolnosti umožňujúce individualizáciu uplatneného nároku (napr. aj z dôvodu, aby nedošlo k dvojnásobnému uplatneniu toho istého dlhu). Napokon, z rozhodcovského rozsudku predloženého v preskúmvanej veci vyplýva, že spotrebiteľský rozhodcovský súd sa zaoberal skutkovými okolnosťami dlhu (z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že predmetom konania bola pohľadávka z pôvodnej zmluvy uzavretej medzi právnym predchodcom žalovanej a žalobkyňou dňa 16. júna 2004, následne postúpená zmluvou o postúpení pohľadávok z 25. mája 2015 na žalovanú. Rozhodcovský súd teda rozhodoval spor o dlh vzniknutý z pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy zo 16. júna 2004 bez toho, aby mal ustálenú právomoc na prejednanie takéhoto sporu.

27. Aj keby dovolací súd pripustil možnosť uzavrieť spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu výlučne k

dohode o uznaní záväzku - teda bez toho, aby bol v rozhodcovskej zmluve priamy odkaz na pôvodnú spotrebiteľskú zmluvu, takáto rozhodcovská zmluva by sa vzťahovala výlučne na spory vzniknuté z dohody o uznaní záväzku (napr. spory o jej platnosť, o jej výklad a podobne). Ak sa však spotrebiteľská rozhodcovská zmluva má vzťahovať na spory o záväzky vzniknuté z pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy (aj keď uznané uznaním dlhu resp. uznaním záväzku), musí v nej byť výslovne uvedený prejav vôle oboch zmluvných strán riešiť pred zvoleným spotrebiteľským rozhodcovským súdom spory vzniknuté z pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy.

28. Napokon k formulácii „alebo spory, ktoré vzniknú z právnych vzťahov, ktoré zabezpečujú záväzky z tejto dohody“, použitej v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve, je potrebné uviesť, že z tejto formulácie nie je zrejmé, čo sa ňou má na mysli. Od takejto formulácie v žiadnom prípade nemožno odvodzovať aplikáciu spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy na zmluvný vzťah vzniknutý na základe „Zmluvy o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb konta VUBasic Plus“ zo 16. júna 2004, prípadne na zmluvný vzťah vzniknutý na základe „Zmluvy o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb flexiúčtu“ z 13. októbra 2008 (na ktorú však uznanie dlhu vôbec neodkazovalo). V zmysle vyššie citovaného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 21XECdo/8/2016 nemožno takúto formuláciu označiť za „jasne preukázaný a nespochybniteľný prejav vôle spotrebiteľa“, aby spory z týchto zmlúv riešil spotrebiteľský rozhodcovský súd.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu, že pokiaľ v spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve je označená dohoda o uznaní záväzku, ktorá obsahuje identifikáciu pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy, bola založená právomoc rozhodcovského súdu nielen na rozhodovanie sporov týkajúcich sa dohody o uznaní záväzku, ale aj na rozhodovanie sporov týkajúcich sa pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy. Z toho vyplýva, že dovolaním napadnutý rozsudok spočíval na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), preto bolo dovolanie nielen prípustné, ale aj dôvodné a dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP).

30. V ďalšom konaní odvolací súd, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP), umožní žalovanej predložiť spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu, v ktorej došlo k dohode o riešení sporov zo „Zmluvy o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb konta VUBasic Plus“ zo 16. júna 2004, prípadne zo „Zmluvy o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb flexiúčtu“ z 13. októbra 2008, a následne v závislosti od vzniknutej procesnej situácie vo veci opätovne rozhodne. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne znova o trovách pôvodného konania a rozhodne aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

31. Vzhľadom na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej bolo potrebné zrušiť aj naň nadväzujúce uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 7Csp/61/2021 z 15. júna 2022 o výške náhrady trov konania, keďže išlo o rozhodnutie závislé od rozhodnutia vo veci samej (§ 439 písm. a) CSP). Závislým výrokom pritom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004). Dovolací súd poznamenáva, že z dôvodov, ktoré dovolaciemu súdu nie sú známe, je uznesenie o výške náhrady trov z 15. júna 2022 v záhlaví označené odlišnou spisovou značkou než rozsudok súdu prvej inštancie (uznesenie má sp. zn. 7Csp/61/2021, kým rozsudok má sp. zn. 22Csp/94/2017) a aj predmet konania je v záhlaví uznesenia označený nesprávne („o zaplatenie 692,42 eur“). Z obsahu uznesenia je však zrejmé, že ide o vyčíslenie výšky trov prvoinštančného a odvolacieho konania v tejto veci (o zrušení rozhodcovského rozsudku), nejde o rozhodnutie v inej veci, ktoré by bolo len omylom založené do tohto spisu. Preto dovolací súd v súvislosti so zrušením potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu (vrátane výroku o nároku na náhradu trov konania) zrušil aj toto uznesenie vyššieho súdneho úradníka súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.